

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Jože Štular — tel. 21-071, lok. 251 — Tisk in klišaji CP »Gorenjski tiske«

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

KRANJ, SOBOTA, 21. AVG. 1965

LETO IV. — 23. STEVILKA

Analiza dela in uspehov naše poklicne gumarske šole

Zdi se mi, da učni uspeh zanima vse, tako nas, ki imamo svoje otroke v različnih šolah in jih sami vzdržujemo, kakor tudi delovni kolektiv, ki vzdržuje lastno šolo z namenom, da si bo pridobil potrebni strokovni kader, ki ga v našem podjetju še vedno ni zadosti.

Rad bi prikazal nekaj podatkov o uspehih učencev na naši poklicni gumarski šoli. Iz vseh razprav, ki smo jih imeli na šolskih konferencah s predavateljskim zborom, lahko zaključimo:

— da imajo učenci izredno šibko in površno znanje iz splošnih predmetov

— da je učna snov v strnjeni obliki pouka (periodični) preveč zgoščena, kjer zaradi obsega snovi ni mogoče organizirati oziroma pripraviti posebnih ur utrjevanja

— da teorija ni povsem povezana s prakso, kar velja posebno za prvi letnik

— da je zahtevnost pri znanju precejšnja (kar pa ne bi mogel trditi za vse predmete)

— da učencem zaradi spreminjenega izobraževalnega procesa (celoletni — periodični) primanjkuje časa za učenje, za obnavljanje leposlovnih del ipd.

— da učenci v večji meri nimajo posebnega interesa za stroko, poklic in šolo. Kaj je temu vzrok, je težko reči, ker starostna doba učencev in njihova nezkušenost ne moreta biti realna pokazatelja interesov. Mnenja sem, da delno vpliva na interes primerjava delovnih mest in njihova perspektiva na eni strani, na drugi pa sistem nagrajevanja učencev, ki jih ne vzpodbuja k prizadevanju za boljše učne uspehe v šoli.

Če bi ostali samo pri tem ugotavljanju učnega uspeha, potem bi lahko marsikdo očital enostransko obravnavo tega vprašanja. Zato sem dolžan omeniti še sekundarno stran, ki tudi indirektno vpliva na delo in uspeh v šoli.

Na splošno lahko trdim, da je učni kader v tem času zadovoljivo opravil svojo nalogo. S tem pa ne mislim, da ni mogoče dela še izboljšati. Mnenja sem, da bi učni kader moral opustiti v bodoče nekatere pomanjkljivosti, ki niso v skladu s pedagoško metodičnimi načeli vzgojno izobraževalnega procesa kot npr.:

— pridrževanje šolskega urnika, ker vsako izostajanje krši osnovni šolski red in povzroča neresnost pri delu. Naj bo izostajanje opravičeno ali neopravičeno, v vsakem primeru so posledice enake, posebno še takrat, ko ni mogoče pravočasno pripraviti nadomestila.

— utrjevanje učne snovi ni povsod sistematično, ampak več ali manj kampanjsko pred redovalnimi konferencami, kar nehoti tudi učence navaja h kampanjskemu učenju. Tako pridobljeno znanje pa ni trajno. Zato je tako utrjevanje in izpraševanje nezaželeno, mogoče celo škodljivo

— posebno pa bi omenil organizacijo učne ure, ker je od te v veliki meri odvisen način podajanja snovi in seveda tudi sprejemanje podane snovi. Pri organizaciji učne ure mislim na njeno pripravo, ki vključuje strokovno, metodično in psihološko pripravo na obseg in globino snovi. Seveda pri taki pripravi učne ure ne moremo izključiti učencev. Priprava naj torej določa tip učne ure, ki je lahko ura začetnega seznanjanja, ura oblikovanja pojmov, ura ugotavljanja zakonitosti, ura utrjevanja in preverjanja znanja, navadna ura in kombinirana ura itd.

Če bomo v bodoče v vzgojno izobraževalni proces vključili še te izboljšave, potem lahko predvidevamo boljši učni uspeh. Omenil sem samo nekatere probleme z

Kakšne učne uspehe so učenci dosegli v prvih letih šolanja v gumarski stroki, nam pokažejo naslednje tabele:

Če prvo primerjamo tabelo I in III, lahko ugotovimo, da je učni uspeh z leti nazadoval, kar nam dokazuje, da se je tudi tukaj povečevala zahtevnost v znanju. Prav isto ugotovitev lahko opazimo tudi v tabeli II. Pri tem je potrebno poudariti da je v tabeli III kot učni predmet upoštevan še tuj jezik, ki učencem največkrat povzroča precejšnje težave. V tabeli I in II tujega jezika ni med obveznimi učnimi predmeti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tabela I

Solsko leto	Razred	Stev. predm.	U s p e h				Zaključni izpit	
			I. polletje %	sr. oc.	II. polletje %	sr. oc.	%	sr. oc.
1947/48	1	12	—	—	100,00	3,85	—	—
1948/49	1	12	92,59	3,04	96,42	3,32	—	—
	2	12	84,61	3,15	84,61	3,46	—	—
	3	12	100,00	3,42	100,00	3,69	92,20	3,30
1949/50	1	14	83,33	2,77	100,00	3,06	—	—
	2	14	85,19	2,85	100,00	3,15	—	—
	3	12	100,00	3,42	100,00	3,69	92,20	3,30
povpreč.	—	12	89,14	3,05	96,84	3,39	92,20	3,30

Tabela I prikazuje učni uspeh IGS v prvih letih.

Tabela II

Solsko leto	Razred	Stev. predm.	Zaključni		U s p e h			
			I. polletje %	sr. oc.	II. polletje %	sr. oc.	izpit %	sr. oc.
1960/61	1	9	60,00	2,96	80,00	3,21	—	—
	1	10	63,28	2,96	80,60	3,18	—	—
1961/62	2	10	61,76	3,07	97,06	3,39	70,58	3,33
povpr.	—	10	52,74	2,79	71,56	3,00	91,79	3,25
1962/63	1	10	36,38	2,69	54,54	2,77	—	—
	2	9	48,75	2,72	75,00	3,15	96,55	3,08
1963/64	1	11	50,92	2,61	57,08	2,62	—	—
	2	9	53,34	2,70	73,33	2,86	100,00	3,27
	1	13	51,00	2,64	67,57	2,80	—	—
	2	11	49,22	2,77	58,97	2,99	100,00	3,30

Tabela II prikazuje učni uspeh PGS od ustanovitve dalje.

Tabela III

Solsko leto	Razred	Stev. predm.	Zaključni		U s p e h			
			I. polletje %	sr. oc.	II. polletje %	sr. oc.	izpit %	sr. oc.
1957/58	1	11	80,93	2,86	95,23	3,43	—	—
	2	10	83,33	2,87	90,00	3,40	—	—
	3	11	64,28	2,88	75,00	3,25	80,95	3,47
	1	11	52,17	2,92	65,20	3,15	—	—
1958/59	2	10	71,43	3,26	80,00	3,35	—	—
	3	11	56,80	3,06	86,67	3,40	86,54	3,50
	2	10	50,60	3,10	71,40	3,50	—	—
1959/60	3	12	70,00	3,15	85,00	3,54	100,00	3,47
	3	12	70,00	3,22	84,21	3,41	78,75	3,82
	—	11	66,62	3,04	81,41	3,38	86,06	3,56

Tabela III prikazuje učni uspeh IGS v zadnjih letih.

▲ Prav gotovo ima sedanji delavski svet podjetja zelo velike in odgovorne naloge, saj prehajamo v novo obdobje gospodarske politike. To pot posnetek z »vrha.«

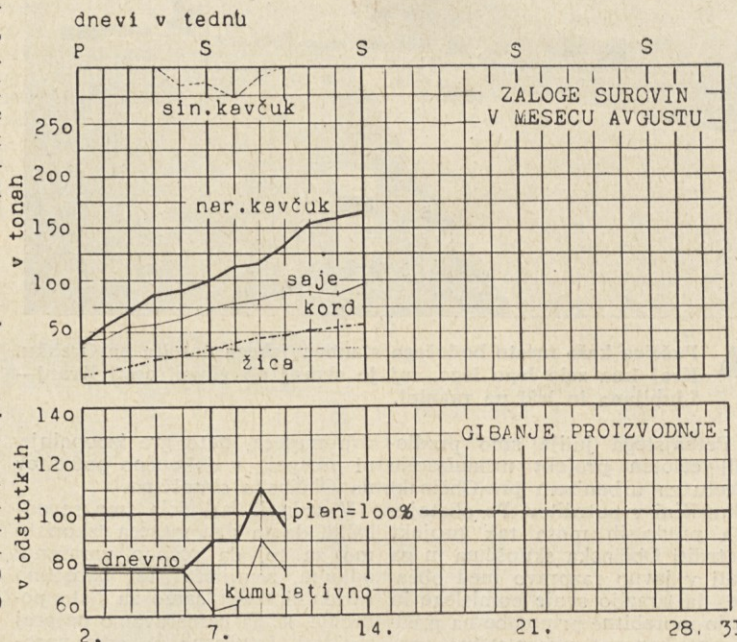

Diagram prikazuje gibanje proizvodnje za prve dni v mesecu avgustu. Zaenkrat krivulja preveč umirjeno poteka po črti pri 80 odstotkih. Delno bo na to vplival tudi nov način ocenjevanja dosežene proizvodnje. Po tem načinu bomo odslej ocenjevali doseženo proizvodnjo v dejanski vrednosti, to je v dinarjih in ne kot doslej — v tonah. Boj za tonažo je nemalokrat gnil ekonomske enote tako daleč, da so le-te v svojo realizacijo plana vstavljale tudi nekvalitetne izdelke. Praktično smo tone seštevili, čeprav je bila v resnici finančna realizacija dosti manjša.

Možnost izvoza na grško tržišče

Po podatkih, ki smo jih prejeli od našega posrednika, ima Grčija registriranih približno 140.000 vozil, od tega 40.000 kamionov in avtobusov. Največ kamionov je nosilnosti do ene tone, in sicer 19.000, od eno do tri tone 10.000, od tri do pet ton 7000 in nad pet ton 5000 vozil. V glavnem se za ta vozila uporabljajo gume naslednjih dimenzij:

- 7.50-20 30 %
- 8.25-20 25 %
- 9.00-20 25 %
- 11.00-20 15 %
- 12.00-20 5 %

Celotni grški vozni park se sestoji iz uvoženih vozil iz različnih držav in vseh mogočih firm. Največji del tovornih vozil je iz Zap. Nemčije, medtem ko so osebna vozila uvožena v glavnem iz Amerike, Zapadne Nemčije in Italije. Vozila domače proizvodnje nimajo.

Potrebne gume za svoja vozila Grčija pretežno uvaža, saj domača tovarna Pirelli-Hellas, ki je bila zgrajena s pomočjo italijanskega kapitala, pokriva le 25 odstotkov vseh potreb oziroma dva milijona dolarjev. Poleg tega pa Grčija uvozi letno še za približno osem milijonov dolarjev avtogum. Prvo mesto pri izvozu na grško tržišče imajo Amerikanci, sledijo pa Angleži, Nemci in Italijani.

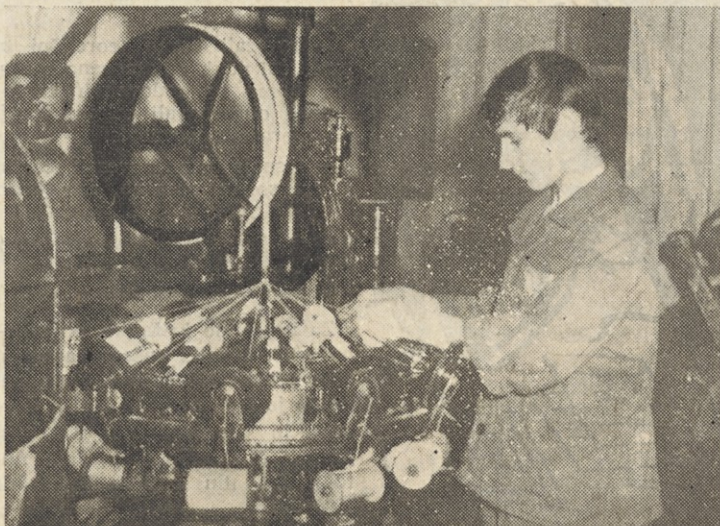
Prodaja uvoženih gum je organizirana na bazi zastopništva in firme poslujejo pod originalnimi imeni. Na grškem tržišču prodaja preko 50 firm, med njimi skoraj vse svetovno znane. Cene uvoženih gum so zelo visoke, ter praktično domača proizvodnja, to je Pirelli-Hellas ne more vplivati na znižanje cen svetovne konkurence. S tem imamo tudi mi možnost

▲ Na grškem tržišču prodaja preko 50 firm, med njimi skoraj vse svetovno znane.

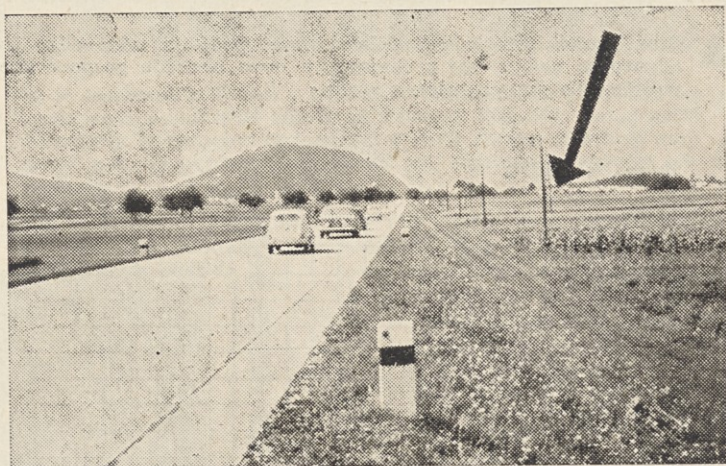
Zahteve v pogledu garancije kvalitete avtogum so zelo velike. Normalno se za tovorno pnevmatiko zahteva garancija 100.000 km in čisti slučaj so, da kupci reklamirajo gume pri 70.000 km in tudi več prevoženih km. Pri izboru pa firme, ki ne morejo dati garancije 100.000 km, sploh ne pridejo v ožji izbor.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Občinska skupščina je potrdila predlog stanovanjskega naselja na Orehku

Verjetno nam je vsem dobro znano, da je včasih težje priti do lokacije in gradbenega dovoljenja, kot pozneje do stanovanjske hiše. Zaradi tega se je tudi naša zadruga gradnja zavlekla. K sreči je to vprašanje za nas skoraj rešeno, saj je na podlagi našega naročila Projektivno podjetje iz Kranja izdelalo urbanistični načrt za bodočo stanovanjsko sosesko. Po realizaciji tega načrta bo tu stalo 341 stanovanjskih enot, razvrščenih v kompleksu, ki meri preko 20 hektarov. V tej stanovanjski soseski sta s posebnim poudarkom predpisana vrsta in način stanovanjske gradnje. Za celotno naselje so predpisani štirje tipi stanovanjskih hiš, in sicer: atrijska vrstna hiša, stanovanjski enonadstropni dvojček, poseben tip vrstne enonadstropne stanovanjske hiše in visoko pritlična ali medetažna stanovanjska hiša.

▲ Puščica kaže mesto bodočega stanovanjskega naselja na Orehku. Kraj ima zelo lepo lego, saj je skoraj ob glavni cesti Kranj-Ljubljana in leži na ravnini.

Petnajstega julija smo predložili celoten projekt urbanizacije Svetu za urbanizem pri Občinski skupščini v potrditev. Po obstoječih predpisih mora tak projekt potrditi Občinska skupščina in ga dati v javno razpravo med občane, da izrazijo svoje pomisleke in dajo morebitne pripombe na predlagani koncept urbanistične ureditve. Tak postopek običajno traja

dva meseca, nato gre izpopolnjeni projekt v dokončno potrditev na Občinsko skupščino.

V sedanjih fazi dela smo se odločili, da ta dva meseca izkoristimo za to, da rešimo vprašanje odkupa zemljišča ter naročimo zazidalni načrt samo za tisto področje, ki ga nameravamo najprej zazidati. Istočasno pa smo naročili že posamezne načrte stano-

vanjskih enot, ki so s pravilnikom o zazidanju tega območja predpisane.

S ciljem, da naročimo take načrte, ki bodo v kar največji meri odgovarjali možnostim podjetja, ki je kreditor stanovanjske gradnje do 70 odstotkov od predračunske vrednosti kakor tudi poznejšim koristnikom oziroma zadrugnikom, smo se posvetovali s skoraj vsemi projektivnimi hišami v Sloveniji. Končno smo se odločili, da damo v izdelavo vso potrebno gradbeno dokumentacijo Projektivnemu podjetju v Kranju zaradi boljše kontrole posameznih del pri rednem operativnem izvajanju gradbenih del.

Načrte oziroma posamezne tipe stanovanjskih enot ne bi natančno obravnaval, ker smatram, da je za večino sodelavcev to nepomembno. Zadrugniki pa bodo tako dobili potrebna pojasnila na sestanku ob priložnosti, ko bomo dali osnutke stanovanjskih enot v razpravo.

PETER ŽIGANTE

Možnosti izvoza ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Glede kriterija reševanja reklamacij je firma Pirelli-Hellas na prvem mestu. Ta zamenja gumo brezplačno pri nekaj tisoč prevoženih kilometrih. To ima seveda kljub slabi kakovosti pozitivne strani, ker kupci te gume zelo kupujejo. Kvaliteta naših gum po izjavi našega posrednika, kar se tiče protektorja, prekaša marsikatero svetovno znano firmo, ima pa pripombe na kord in je po njegovem mnenju slabe kvalitete.

Pogoj koriščenja gum so na grškem tržišču zelo težki. Razmeroma slabe ceste in privatni koristniki vozil često privedejo do reklamacij, ker preobremenjujejo vozila ali pa vozijo pod preizkumnimi pogoji. Prav tako so pogosti proboji gum. Imeli smo slučaj, ko je kupec reklamiral štiri gume prodajalcu kot tovarniška napaka in ni hotel priznati, da je proboj pri dveh gumah. Ko pa smo mi govorili z njim, nam je to povedal in je bil zelo vesel, da je imel priliko govoriti s proizvajalcem. Potrošniki gum namreč polagajo veliko pozornost na to, da lahko v slučaju reklamacij opozore direktno proizvajalca.

Reklama je eden izmed zelo važnih faktorjev prodaje. Tu ni nobene niti z naše strani niti s strani prodajalca storjeno ničesar. Na tabli nad prodajalno sicer visi ime naše firme, vendar je komaj vidno. V kolikor mislimo grško tržišče intenzivneje obdelovati in doseči večji obseg prodaje, je nujno potrebno, da v prvi vrsti rešimo način reklamiranja naših proizvodov. Mi smo sicer na grško tržišče pričeli izvažati pred tremi leti, vendar v tem obdobju nismo dosegli večjega obsega izvoza.

JANEZ PETERNEL

T. T.

**Dopisujte
v naš
časopis**

Zakaj guma stara?

Pojav staranja gum je več ali manj poznan vsakemu, ki se posredno ali neposredno bavi z gumarskimi proizvodi. Pa vendar si vsak ne zna razlagati tega pojava ter ga ne zna ublažiti oziroma se ga delno izogniti.

Glavni povzročitelj staranja je vsekakor kisik, ki se ne glede na vrsto kavčuka in izdelka v manjši ali večji meri vrine v molekulo kavčuka. Pri izdelkih iz mehke gume ostanejo še vedno proste nezasičene dvojne vezi v molekuli kavčuka, te pa so zelo aktivne in se rade vežejo s kisikom, ozonom ali peroksidom. Prav zaradi tega nastopi razkroj kavčukove molekule.

Pod vplivom kisika in ozona pride do kemijske spremembe, ki jo imenujemo oksidacija, njeni produkti pa so peroksidi. V kolikor se v gumi nahajajo že znani strupi kot so mangan, baker itd. ter njihove soli, pri višji temperaturi prenašajo kisik na že omenjene proste vezi. Posledice vseh teh škodljivih vplivov ali staranja gume se kažejo v opadanju fizikalnih vrednosti gume. V začetku opazimo slabšanje natezne trdnosti, nižjo elastičnost, guma postaja bolj mehka ali bolj trda — odvisno od tega, kakšne komponente jo sestavljajo. Tudi lepljivost je zelo pogosta, v tem primeru se na površini pojavijo razpoke in brazgotine.

Pri vulkanizaciji gume iz naravnega kavčuka pride večkrat do prevulkanizacije, ki nastane pod vplivom prostega žvepla. Le-ta se naknadno veže na proste vezi v molekulah, nastane zamrežena struktura, ki je zaradi tega neuporabna. Pri izdelkih iz sintetičnega kavčuka lahko nastopi zaostala polimerizacija in ciklizacija, posledica tega pa je krhkost izdelkov.

Sama svetloba je tudi zelo škodljiva za gumo, kajti v tem primeru guma zelo rada poka, ter se njena površina spremeni.

Prehaja iz gladke v hrapavo površino, včasih pa postane tudi lepljiva.

Ta splošni pojav staranja gume velja za izdelke iz mehke gume, ker pri ebonitu ni več prostih dvojnih vezi, ki bi sprejemale kisik. Vzroki za staranje ebonita so največkrat sledeči: Toplota je največji sovražnik ebonita (poleg kakšne močne kisline), pod njenim vplivom ebonit postane lepiljiv in krhek ter se rad lomi. Pod vplivom svetlobe ebonit spremeni svojo značilno barvo; na površini se izloča majhna količina žveplene kisline, ki je nastala fotokatalitskim potom. Za pospešitev fotokatalitske reakcije odigrajo glavno vlogo ultravioletni žarki.

Kljub že omenjenim škodljivim vplivom na ebonit lahko rečemo, da za normalno praktično uporabo ne dodajamo ebonitu sredstva proti staranju. Kot zaključek lahko rečemo, da v kolikor želimo povečati življenjsko dobo gume, poleg tega, da se zavarujemo s pravilno izbiro sredstev proti staranju se moramo izogibati vseh naštetih škodljivih vplivov, kjerkoli je to seveda mogoče.

▲ Ne samo teoretični in praktični pouk, tudi rekreacija je del vsakdanjega življenja v prostorih poklicne gumarske šole

Analiza dela in uspehov ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

S o l a	Razred	Stev. predm.	U s p e h			Zaključni izpit		
			I. polletje %	sr. oc.	II. polletje %	sr. oc.	%	sr. oc.
IGS tab. I	3	12	89,14	3,05	96,84	3,39	92,20	3,30
IGS tab. II	2	10	52,74	2,79	71,56	3,00	91,78	3,25
PGS tab. III	3	11	66,62	3,04	81,41	3,38	86,06	3,56

Ta tabela je primerljiva in nam v povprečju pokaže uspeh posamezne šole. Takoj lahko opazimo, da je učni uspeh v IGS v obeh primerih boljši kot v PGS. Boljši uspeh je v % in srednji oceni, čeprav je v šoli bilo v povprečju več učnih predmetov. Procentna razlika v tabeli IV med posameznimi šolami ni tako očitna in velika, očitna pa je razlika v srednji oceni. Prav ta nam pa ob analizi uspehov in znanja marsikaj pove.

Zakaj so take razlike, je težko natančno odgovoriti. Mislim, da sta takim uspehom veliko pripomogla sam čas in oblika dela, ki sta dovoljevala več možnosti za utrjevanje in poglobljanje v učno snov. Prav tega pa v PGS zaradi časovne stiske primanjkuje in posledice so v slabšem učnem uspehu.

O vsem tem smo že dalj časa razpravljali. Zato je bil pred kratkim izdelan tudi predlog o spremembi izobraževalnega procesa v šoli. O predlogu so razpravljali še tudi družbeni organi centra, ki so predlog potrdili in strokovne službe centra zadolžili, da ga z novim šolskim letom uresničijo.

Sprememba v organizaciji pouka je taka, da bomo v bodoče opustili periodični sistem šolanja, kjer sta se sedaj nekoliko preveč delila praktični in teoretični pouk, kot dve povsem samostojni dejavnosti. V resnici pa je to enoten vzgojno-izobraževalni proces s povsem enakimi nalogami in interesi. Nova oblika vzgojnega procesa se bo razlikovala od stare v tem, da bodo sedaj učenci en teden pri praktičnem in drugi teden pri teoretičnem pouku. Zato bo vsak letnik razdeljen v dve skupini, ki se bosta menjavali pri posameznem pouku. Iz tega lahko zaključimo naslednje:

— povežemo bomo teoretični in praktični pouk v homogeno enoto, ker bomo na redovalnih konferencah obravnavali celotni vzgojno-izobraževalni proces;

— tesneje bomo povežemo teorijo s prakso in obratno, ker bodo

učenci imeli možnosti, da vse nejasnosti razčistijo pri tem ali drugem pouku;

— učenci se bodo lažje aktivno zaposlili pri praktičnem pouku (delovnih mestih), ker jih bo sodelovalo samo polovica posameznega letnika;

— učenci bodo pridobili več časa za učenje in s tem večjo možnost za poglobljanje v učno vsebino strokovnih in splošno-izobraževalnih predmetov;

— povezanost pouka bo omogočala stalno utrjevanje in izboljševanje delovne in šolske discipline;

— strokovni predavatelji teoretičnih predmetov bodo lahko del učne vsebine dopolnili pri praktičnem pouku (ogledi, tehnološkega procesa in posameznih strojev).

Se bi lahko našteval, toda naj bo dovolj. Želim samo to, da bi zamislili v celoti realizirali in potem spremljali uspehe in neuspehe. Prepričan sem, da bo potrebno precej kolektivnega dela vseh prizadetih organov, da bomo organizirali tak izobraževalni sistem, kakršnega ustanovitelj potrebuje. Ko omenjam organe, mislim tudi na naše strokovnjake, ki bodo morali povedati svoje mnenje in nam signalizirati vse pomanjkljivosti. Samo s takim delom lahko pričakujemo več kot nam obljublja začeta sprememba. Ne samo to, strokovnjaki bodo morali povedati še marsikaj drugega, ker zanje usposabljam mlade kadre, ki so željni znanja. Prav zato se mi zdi potrebno omeniti, če je sedanja razdelitev učencev pravilna, če omogoča zadosti znanja za ozko strokovno specializacijo, če je specializacija lahko brez temeljnega znanja polizdelkov, če posamezni poklic omogoča mlademu človeku izrabo vse njegove energije, želje, vprašanja. Zato bi pozval vse člane delovnega kolektiva, posebno pa strokovne službe, da nam pomagajo pri reševanju celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema v podjetju.

Jože Kocijan
upravnik PGS

Izid žrebanja nagradne križanke iz 19 številke

Za nagradno križanko, objavljeno v 18. številki našega časopisa, smo prejeli 104 rešitve. Prvo nagrado je žreb namenil Matiji Gerbajs, in sicer 6000 din, 3000 din prejme Mirko Selinšek, Jože Antolin 2000 din in Jože Bukovšek 1000 din.

Istočasno smo žrebali tudi nagradne quize o prometu, ki so bili objavljeni v osmi, deveti, deseti in enajsti številki našega časopisa. Izzrebani so bili naslednji sodelavci: Francka Kolman, Alojz Trojar, Francka Rakovec, Marija Sifer in Milka Dražumerič prejmejo po 5000 din.

Na rob!

Odgovor na članek, kaj je to?

V 19. številki našega časopisa ste na tem mestu lahko brali prispevek, v katerem avtor sprašuje, kaj bo z odpadnim kordom, ki se nabira v obratu II.

Nekaj dni po objavi pa so nas poklicali sodelavci iz SOP in nam vso zadevo razložili. Že nekaj časa sodelavci SOP delajo na tem, da bi se vsi odpadki od gumiranega korda koristno uporabili. Skupaj z razvojno službo so izdelali poizkuse — in so uspeli uporabiti ta material, ki ima svojo vrednost. Zdaj že redno izdelujemo predpražnike, odbijače in prešane plošče in tako lahko upamo, da se bodo kupi manjšali in ne večali.

Zadružniki so pričeli s proizvodnjo žilindrih zidakov

Dejali boste: no, končno smo le pričeli s prvimi pripravami dela. Da, tako je. Pričeli smo in se ne bomo ustavili toliko časa, dokler ne bo zgrajeno zadružno naselje skupno z vsemi objekti komunalnega in družbenega pomena. Le-ti so predvideni in neobhodno potrebni za tako stanovanjsko sosesko, v kateri bo imelo 280 sodelavcev podjetja svoj novi dom. To bo res pravi dom, ki ga bo vsakdo znal ceniti, saj bodo lastniki vložili v stanovanje vse, kar je v njihovih močeh.

▲ Peter: »Delamo pod neugodnimi vremenskimi razmerami!«

Ko analiziramo dosedanje delo in izkušnje prvega tedna, sem vedno bolj prepričan, da je naš delovni človek pripravljen vložiti vse svoje sile za rešitev lastnega stanovanjskega vprašanja.

Večina naših bralcev verjetno ne ve, da ima stanovanjska zadržna svoj stroj za izdelavo žilindrih zidakov, ki je bil izdelan v mehanični delavnici obrata I. Kapaciteta stroja je precejšnja. Na njem bi lahko naredili 100 zidakov na uro, če bi bil postopek odvoza in vskladiščenja opeke mehaniziran in prilagojen sodobnim postopkom dela. Zaenkrat je le želja, da bi čimprej prišli do svojega obrata, kjer bi organizirali delovne postopke tako, da bi bil učinek dela čim večji.

Z dobro voljo in ob velikih fizičnih naporih nam bo uspelo izpolniti obljubo, ki smo jo dali na začetku tega članka, da ne bomo odstopili, dokler naselje ne bo zgrajeno. Po drugi strani pa to simbolizira ekonomsko moč podjetja, ki v skrbi za svojega delovnega človeka ne štedi s sredstvi. Zavedamo se, da je naša skupna želja ustvariti čim več dobrin za splošno potrošnjo.

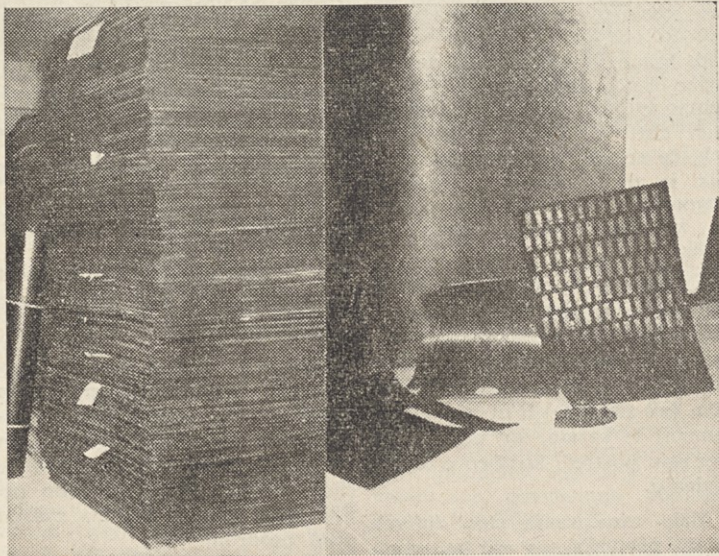
PETER ZIGANTE

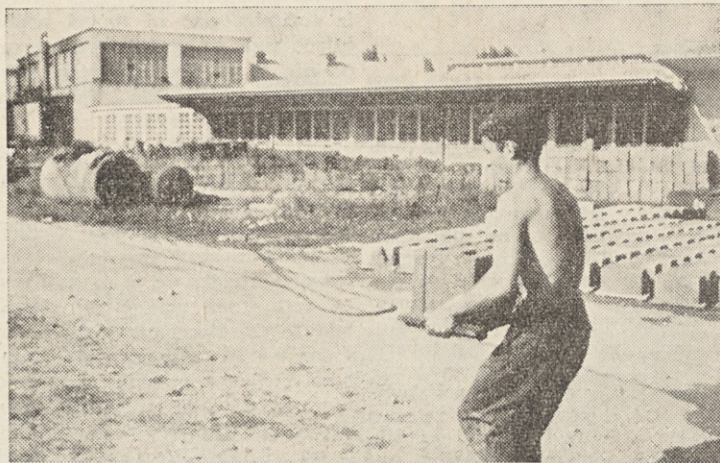
bomo do jeseni postavili lasten obrat. V njem bomo lahko delali poleg zidakov tudi druge gradbene elemente, ki jih bomo pri gradnji potrebovali.

▲ 100 zidakov na uro bi lahko izdelali, če bi bil postopek odvoza in vskladiščenja zidakov mehaniziran in prilagojen sodobnim postopkom dela

Ceprav omenjeni članek ni bil sporen, vendar kaže na to, da se člani našega kolektiva le zanimajo za probleme izven delovnega mesta, posebno v primerih, ko gre za naše surovine. Kaže pa tudi na to, da smo včasih preskromni, in da širši krog naših sodelavcev niti ne ve, koliko prizadevanj je potrebno za rešitev takega problema.

▲ Na sliki vidite celo »skladovnico« izdelkov, ki jih izdelujemo iz korda. Med kordom, ki ga dobivamo, je tudi tak, ki je preširok in moramo tega trgati stran, to pa naprej predelujemo v izdelke, ki jih vidite na sliki.

▲ Naš delovni človek je pripravljen vložiti vse svoje sile za rešitev lastnega stanovanjskega problema.

Zakaj takšni odnosi?

Ekonomska enota premazovalnica je ena najmanjših proizvodnih enot v našem podjetju. Zaposluje le 21 sodelavcev. V njej izdelujemo gumirano blago in lepila. Ti izdelki zahtevajo velike količine raznih vnetljivih pa tudi strupenih topil. V glavnem uporabljamo benzin, benzen, aceton in etilaceton. Tri četrtine teh topil izhlapeva v ozračje delovnega prostora in tako delavci, ki v tem prostoru delajo, neprestano vdihavajo mešanico plinov, ki kaj slabo vpliva na organizem človeka. Delavci premazovalnice delajo vsak po svojih sposobnostih in vsak se trudi, da izdelava čim več in čim kvalitetnejše. Zavedamo se, da je dohodek odvisen samo od kvalitete izdelanih izdelkov. Trdim pa, da delavci prejema osebni

OBVESTILO

Komisija za izume in tehnične izboljšave sporoča vsem tistim, ki so dali komisiji za racionalizacije svoje predloge, da jih je registrirala, in sicer:

- predlog št. X-200/40 »Emulzija za opravevanje brizganih surovcev«, od 26. 5. 1965
- predlog številka X-200/41 »Povečanje brzine trovaljčnega kalandra za dubljanje korda v pnevmatikarni II«, od 26. 5. 1965
- predlog številka X-100/101 »Odprava silikona kot notranji premaz žičnih veloplaščev«, od 26. 7. 1965
- predlog št. X-100/100 »Zoenje korda pri hlačnici dimenzije 11.00-20«, od 4. 8. 1965
- predlog številka X-100/79 »Brizganje lažjih velozračnic«, od 14. 7. 1965
- predlog številka 326 »Tiskanje etiket za rivalit cevi«, od 6. 8. 1965

Avtorji predlogov bodo o rezultatih obveščeni pismeno ali pa preko našega časopisa.

Nezgode v juliju

Samo en mesec je od tega, ko smo v našem časopisu napisali, da je bilo v juniju najmanj poškodb in najlažje v letošnjem letu in tudi nekaj let nazaj. Zato pa nam bo julij bolj tragično ostal v spominu. V tem mesecu se je zgodila nezgoda, ki je zahtevala življenje mladega in pridnega sodelavca Petra Rakovca, ki se je ponesrečil med rezanjem kavčuka pri giljotini v valjarni obrata II. Prepričani smo, da je nezgoda takoj z vsemi podrobnostmi odjeknila med našim kolektivom, zato je tu ne bomo še enkrat opisovali.

Precej težka nezgoda se je pripetila tudi v valjarni I. Vajenec Avgust Lutar je na dvovalju »Borovo« hotel predgrevali material za brizgalni stroj. Ko je zagnal 2-3 kg težko zmes med valje, mu je mednje zašla tudi desna roka. Sreča je bila v tem, da mu valji roke niso potegnili v rego, ampak mu je zadnji valj le pritiskal ob zmes. Ker je dvovaljni majhen, ponesrečenec niti ni uporabil varnostne prečke, ampak jo je hotel izvleči, kar pa ni uspel. Šele na njegov vzdih je sodelavec hitro udaril prednjo prečko in zastavil stroj. Nezgoda je zahteva-

la poškodbo dveh prstov na desni roki petnajstletnega fanta.

Opisana nezgoda nam ponovno govori, da so dvovalji še vedno zelo nevarni stroji, kljub varovanju s prsno varnostno prečko. Posebno to velja za majhne dvovaljčnike, kjer je nemogoče varovati tako, da ne bi bilo mogoče z roko priti v rege med valje. Še bolj nevarno pa je delati poleg dvovaljčnikov z neurejenimi varnostnimi napravami, katere nekateri namenoma onesposobijo.

Poleg opisanih nezgod je bilo v juliju še pet poškodb, od katerih so bile tri obratne, ena na poti iz službe in ena med prevozom iz obrata II v obrat I, in sicer:

● K. F. iz pnevmatikarne II se je poškodoval 1. 7. Konfeksionalni je plašče. Ko je hotel namestiti žično jedro, je opazil, da na konfeksijskem bobnu navita hlačnica korda ni upognjena navzdol. S prsti jo je popravljal, ko je že približeval obroče z žičnimi jedri. Pri tem ga je uščipnilo na kazalec leve roke. Boloval je 10 dni.

● N. J. z Vrhniko se je poškodoval 9. 7. Pri manjanju tesnila mu je spodletela dovodna cev ter mu pritisnila mezinca desne roke ob cilindru tako, da mu ga je zmečkalo. Boloval je 21 dni.

● G. F. iz pnevmatikarne II se je poškodoval 26. 7. Ko se je peljal z motorjem domov, mu je spodrsnilo na mokri cesti, zaradi tega je padel in se udaril na desno roko. Boloval je 3 dni.

● S. F. iz pnevmatikarne I se je poškodoval 28. 7. V stroj za konfekcijo žičnih veloplaščev je polagala na novo vpeti žični gumiran trak velikokorda. Ko je še držala za obrobo korda, je z nogo že zagnala stroj, pri tem pa ji je žica pritisnila ob napenjalni valj kazalec leve roke in ji odščipnila del kože. Bolovala je 14 dni.

● K. F. iz službe za organizacijo proizvodnje se je poškodoval 17. 7. Z mopedom se je peljal iz obrata II v obrat I. Na ovinku je zapeljal na masten madež, kjer ga je spodneslo, da je padel in se udaril na levo ramo. Boloval je 19 dni.

Navedene poškodbe so zahtevale 68 delovnih dni bolovanja, vendar pri vseh poškodovanih stavež še ni zaključen. Poleg tega pa je bilo še 118 dni bolovanja zaradi nezgod v prejšnjih mesecih. Torej skupaj je bilo v juliju 196 dni bolovanja. Če pa bi k navedenemu izpadu prišteli še izpad smrtnega primera, ki ga po mednarodnem dogovoru priznavajo vse članice Mednarodne organizacije dela, katere članica je tudi SFRJ in znaša 7500 delovnih dni, potem lahko vsak sam ugotovi družbi povzročeno škodo.

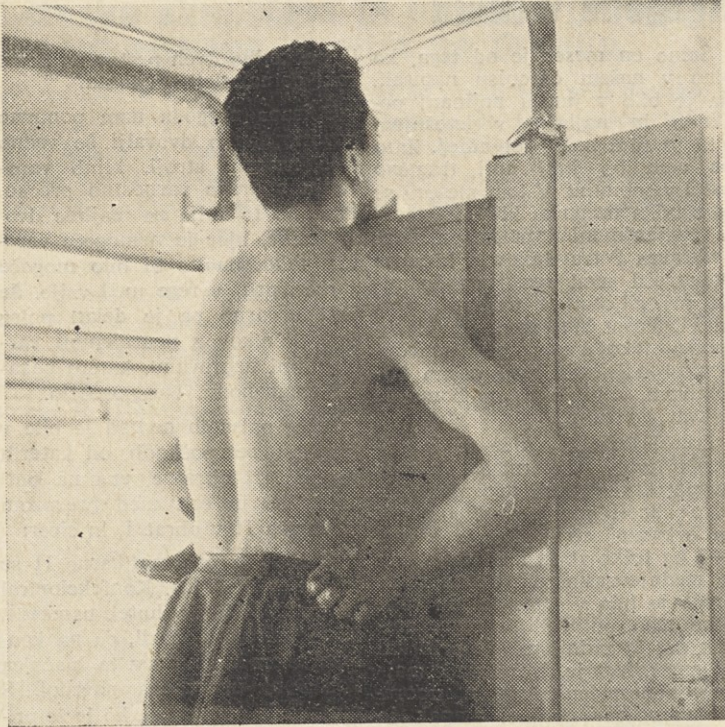
Upamo in želimo, da se kaj takega ali podobnega kot se je zgodilo v juliju pri nas ne bo več ponovilo in mislim, da je to želja slehernega člana kolektiva.

RUDI NADIŽAVEC

Vrsta poleg vrste! Skoraj dva tisoč komadov zidakov so naši zadružniki naredili v enem tednu. Požrtvovalno, kaj!

MIRO JOVANOVIĆ

▲ V prejšnji številki našega glasila smo vas, dragi bralci, obvestili o fluorografski akciji, ki se bo vršila v začetku septembra v naši občini. Še enkrat opozarjamo vse člane kolektiva na to. Posnetek je z zadnje fluorografske akcije pri nas.

Tudi v Crikvenici je lepo

V eni zadnjih številki našega časopisa je uredništvo pozvalo letovalce na sodelovanje oziroma naj bi se oglašili in napisali kak prispevek o tem, kakšno in kje preživljajo svoj letni dopust.

Jaz sem se oglašil šele po dopustu, ker (lahko mi verjamete) za kaj takega nisem imel časa med počitnicami. Iz Kranja smo se odpeljali ob pol šestih zjutraj in po zelo udobni vožnji okrog 10. ure prispeli v Crikvenico. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno, čeprav je bilo do našega prihoda precej oblačno in ne najtopleje. Le pred Reko smo »padli« v kolono in vožnja 12 kilometrov na uro je marsikoga »vrgla iz tira«. Nekaj krepkih je padlo na račun

tujcev, lko pa je nekdo omenil njihove devize, je spet zavladalo vedro razpoloženje. Tako, da smo tudi ta del poti, čeprav precej polževski, kar dobro prestali. Ob prihodu v naš dom smo pričakovali, da bomo morali dalj časa čakati na ključke in ostale formalnosti, kajti navadno pride ob prihodu nove izmene do manjše zmede itd. Pa vendar ni bilo tako. Na naše zadovoljstvo je tovariš upravnik kar hitro urejeval vse formalnosti z vsakim posameznikom, tako da smo bili že eno uro po prihodu na »svoji zemlji« in uživali plavajoč po gladini našega lepega Jadrana.

Tudi »start« v menzi smo pričakovali z nestrpnostjo, kajti ne-

delavec, Andrej Valenčič — vulkanizer tehničnih cevi in Drago Mrak — vulkanizer prešanih izdelkov;

Podjetje so zapustili:

Vinko Rogelj — starostno upokojen, Peter Vulić in Henrik Cemažar — samovoljno prekinila delo, Ludvik Polajnar — sporazumno, Dušan Rebolj — po odločnem roku;

PRIRASTKI V DRUŽINAH

Francka Karlovčec — hčerko, Francka Gracar — sina, Marija Stare — hčerko, Vika Rant — hčerko, Marija Potočnik — hčerko, Jožica Zupan — sina, Marija Jakupović — sina, Marinka Mohor — hčerko;

VSEM MAMICAM IN NJIHOVIM MALČKOM ŽELIMO MNOGO SREČE IN ZDRAVJA.

V času od 21. julija do 15. avgusta 1965 so se na novo zaposlili:

Alojz Rogelj — ključavničar II, Peter Bogataj — masticer kavčuka, Karolina Bizjak, Jožica Božiček in Vera Meglič — smirkanje, Janez Krišelj in Stefan Zrinski — mešanje zmesi na dvovalju pod mikserjem, Ladislav Mraz — vulkanizer prešanih izdelkov, Radoslav Smrekar — vulkanizer zamaškov za termoforje, Stane Strupi — predgrevalce zmesi za štiri-valjni kalander, Marjeta Mitrović, dipl. inž. kemije — vodja razvojne tehnologije, Anica Gladek — pomoč pri konfekciji rivalit cevi, Tomislav Kos — dvoriščni

Prihranki, prihranki . . .

Med prebiranjem polletnega poročila, ki ga je delavski svet podjetja obravnaval na svoji tretji redni seji pretekli petek, je gotovo marsikoga zbudila v oči postavka 40.4 — pisarniški material. Zdi se neverjetno, kako so mogli v nekaterih ekonomskih enotah preseči porabo pisarniškega materiala za sto, nekeje celo za dvesto odstotkov, če na so ekonomske enote s skoraj istim številom zaposlenih, ali pa celo večjim, le-tega izkoristile le 50 odstotno.

Ce računamo, da so bile planirane postavke porabe pisarniškega materiala realne, nikkakor ne moremo mimo tega, da smo v samo polletnem poslovanju ob nekoliko manjši proizvodnji kot v lansk. letu,

porabili za 3 milijone 200 tisoč dinarjev več pisarniškega materiala. Morda bo kdo vprašal, zakaj sem se ustavljal prav tu. Zato, ker je to primer, ki jasno kaže našo razsipnost. Menim, da je bilo dovolj besed o gospodarski reformi in prepričan sem, da jo je vsakdo že tudi občutil. Mnogi izmed nas smo morali črtati marsikake izdatke iz svojega proračuna. Ko pa imamo opraviti z družbeno imovino, mislimo, da tu kaj takega ni potrebno. Toda milijon tu, milijon tam — in lahko bi bili naši osebni dohodki višji.

Dragi sodelavci, zavedatj se moramo, da s pretirano porabo pisarniškega materiala ne posegamo nikamor drugam, kakor v svoje osebne dohodke.

kateri so nam že rekli slabe, drugi pa tudi dobre stvari na račun kuhinje in postrežbe. Sedaj, ko lahko dam lastno oceno, lahko rečem: Odlično! Res ne pretiram, ker verjamem, da je prav malo takih, ki mi tega ne bi potrdili. Če je pa kak očitek zaradi hrane, je lahko samo na količino, ker — bog pomagaj — nimamo vsi enakih želodcev. No, pa tudi tisti so lahko dobili dodatek, če so ga hoteli, kajti upravnik je to v pogovoru vsakemu zagotovil. Torej, priprava hrane in količina zaslužita samo pohvalo.

Kritične pripombe bi se lahko nanašale na postrežbo, toda tudi tukaj je treba imeti razumevanje, saj to ni profesionalno gostinsko osebje in bi nekaterim nestrpnostem (na srečo takih ni bilo v naši izmeni) le kazalo, kot pravi Pepe Ležnga, postreči knjižico o lepem vedenju.

Malo razočaranja smo doživeli le pri postrežbi, pa več pri cenah pijač, ker nam je tovariš Zigante v eni zadnjih številki našega časopisa zatrjeval, da bodo po želji gostov stregli tudi na plaži. No, če pa je kdo hotel kaj naročit, je moral sam priti ponj, ker tovariš iz točilnice pač ni mogel nositi pijačo tudi na plažo. Sicer se mi pa zdi, da je glede postrežbe precej počasen, vendar kljub temu dobronarčen in prijazen.

S svojo družinico sem prav zadovoljen zapustil naš dom v Crikvenici. Edino, kar nas je presenetilo, je bilo to, da smo zvedeli, da misli tovarna naš dom v Crikvenici prodati. Če je to tudi res, ne vem, toda zdi se mi, da bi bila to usodna napaka, kajti po vsem, kar se sedaj pri nas dogaja, bodo naši ljudje imeli prav malo možnosti letovati nekeje drugje. Tem manj, ker tudi ne bo več pustila s K-15. Tako imamo skoraj edino možnost naš dom.

Prosil bi tovariša Ziganta, da o stvari v zvezi z našim domom v Crikvenici napiše kaj več, saj to resno zanima večino članov našega kolektiva. Morebiti bi kazalo narediti nekakšno anketo o tem vprašanju, predno se sprejme kak dokončen sklep.

VULE CICMIL

Preventivna požarna zaščita v delovni organizaciji

Človek je najprej uporabljal ogenj zato, da se je ob njem grel. Kmalu pa je spoznal tudi druge možnosti njegove uporabe; z njim je krčil gozdove in s tem pridobil rodovitno zemljo in prostor za domovanje; z ognjem je talil rudo, uporabljal ga je za boj proti sovražniku.

Čeprav je človek že zelo zgodaj znal ravnati z ognjem, ga zadrževal na ognjiščih in v pečeh, se je ta dostikrat razširil in uničil človekovo imetje. Zato je človek vzporedno z uporabo ognja pričel misliti tudi na zaščito pred požarom.

V prvih začetkih je bila borba z ognjem oziroma požarom, ki so uničevali vse, težka, in malo je bilo upanja na uspeh. Šele pozneje — ob nastanku večjih naselij, kasneje držav — je zaščita pred požarom dobila organiziran značaj. To so bili prvi zametki protipožarnih ukrepov, gasilstva. V naši državi je bila izdana prva uredba o zaščiti pred požarom v kneževini Srbiji leta 1837. V njej je bilo odredeno, da beogradska policija skrbi za varnost pred požari. Leta 1933 pa je bil izdan zakon o organizaciji gasilstva. Z njim je bilo predvideno ustanavljanje posebnih skladov po takratnih banovinah. Vanje so zbirali šest odstotkov vseh premij zavarovalnim društvom. Nekatera mesta so v svojih proračunih predvidela

manjša sredstva kot pomoč gasilskim organizacijam. Ta zakon pa je nalagal tudi formiranje raznih gasilskih organizacij kot prostovoljne, poklicne, industrijske in obvezne gasilske čete. Prostovoljne in industrijske čete so ustanavljali privatniki, poklicne in obvezne pa javni organi. V teh četah so delovali upravni in nadzorni odbori ter poveljstva, ki so bila izbrana na letnih skupščinah organizacij. Z izborom članstva se je morala strinjati tudi višja gasilska organizacija. Seveda pa je bilo takšno gasilstvo popolnoma odvisno od organov tedanje oblasti, dočim današnja organizacija gasilstva temelji na osnovi demokratičnega samoupravljanja.

Danes imamo v delovnih organizacijah formirane tudi komisije za požarno varnost, ki jo sestavljajo tudi strokovni sodelavci v kolektivu. Te komisije imajo nalogo, da s sistematičnim delom in predčasnim določanjem protipožarnih ukrepov zmanjšujejo možnost nastanka požarov.

IVAN PETRIĆ
poklicni gasilec

All poznate svoj kolektiv?

Da bi združili koristno s prijetnim, objavljamo tokrat nekoliko drugačnj kviz. Marsikdo bo takoj ugotovil, kaj slike predstavljajo, nekaterim pa bo verjetno malo težje, toda menim, da je takle način poznavanja naše proizvodnje koristen. V pomoč pri reševanju pa vam bomo le nekoliko pomagali.

Slika ena in štiri predstavljata dva naša stroja, prvi je v obratu I, drugi pa v obratu II.

Slika dve predstavlja del velikega stroja v valjarni II, tretja pa tloris aparata v pnevmatikarni.

Za rešitev ni potrebno, da slike izrežete iz časopisa — zadostuje, da na list papirja napišete, čemu nam ti stroji oziroma deli strojev služijo. Rešitve oddajte do 28. tega meseca dežurnim vratarjem ali v uredništvo. Za pravilne rešitve pa bo žreb razdelil tri nagrade po 1000 dinarjev.

